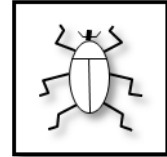

Aromia bungii

I. IDENTITEIT

- ★ **Synoniemen:** *Aromia cyanicornis*, *A. ruficollis*, *Cerambyx bungii*
- ★ **Gangbare namen:** Roodnekboktor (NL), Longicorne à col rouge (FR), Redneck Longhorn Beetle RLB (EN)
- ★ **Taxonomische classificatie:**
Insecta: Coleoptera: Cerambycidae
- ★ **EU-categorie:** EU-quarantaineorganisme (Bijlage II, deel B van Verordening (EU) 2019/2072); Prioritair quarantaineorganisme (Verordening (EU) 2019/1702)
- ★ **EPPO-code:** AROMBU
- ★ **Niet te verwarren met:** *A. ambrosiaca*, *Rhamnusium bicolor*, *Cossus cossus*, *Zeuzera pyrina*

II. BESCHRIJVING VAN HET ORGANISME EN GEOGRAFISCHE VERSPREIDING

Aromia bungii is een quarantaineorganisme in de Europese Unie (EU) dat werd geïdentificeerd als een absolute prioriteit omwille van de economische, ecologische en sociale schade die dit organisme kan veroorzaken als het wordt binnengebracht op het grondgebied van de EU. Deze xylofage keversoort vormt in het bijzonder een risico voor fruitbomen en bossen. *A. bungii* komt oorspronkelijk voor in China, Korea en het oosten van Rusland. De soort is invasief in Japan, waar ze voor het eerst werd vastgesteld in 2012. **Binnen de EU werd *A. bungii* voor het eerst aangetroffen in Duitsland, in 2011. Daarna werd hij ontdekt in Italië in 2012, 2013 en 2017. In die twee Europese landen is de uitroeiing bezig. Bijgevolg is de aanwezigheid van *A. bungii* bekend op het grondgebied van de EU.**

A. bungii leeft in bossen, stedelijke gebieden en boomgaarden. De volledige levenscyclus duurt 2 tot 4 jaar, afhankelijk van de breedtegraad, het klimaat en vooral de temperatuur. De volwassen insecten vliegen van maart tot augustus, met een piek van half mei tot half juli. Ze zijn overdag actief en dus gemakkelijk waar te nemen op boomstammen. Het wijfje legt een honderdtal tot 700 eitjes. Na afloop van de larvale ontwikkeling vindt de verpopping plaats in het duramen (kernhout). De activiteit van de larven van *A. bungii* in het hout veroorzaakt verstoring van de circulatie in het bastweefsel, minder vruchtzetting, verzwakking en uiteindelijk het afsterven van de fruitboom.

III. WAARDPLANTEN

Alle waardplanten van *A. bungii* maken deel uit van de fruitboombranche of komen voor in bossen (bijvoorbeeld de zoete kers). De voornaamste waardenbomen zijn verschillende soorten van het geslacht *Prunus*, waaronder *P. armeniaca* (abrikoos), *P. avium* (zoete kers), *P. cerasifera* (kerspruim), *P. domestica* (pruim), *P. persica* (perzik) en *P. dulcis* (amandel). Deze soorten zijn verspreid over heel West-Europa en dus ook in België, vooral dan *P. domestica* (pruim) en *P. avium* (zoete kers) ([Volledige lijst van de waardplanten in EPPO Global Database](#)). In Italië is *A. bungii* aangetroffen op *Prunus armeniaca*, *Prunus avium*, *Prunus domestica* en *Prunus persica*. In Duitsland werd het insect gevonden op *Prunus domestica* subsp. *institia*.

Andere plantensoorten zijn potentiële waardplanten, zonder dat de schadelijkheid van het insect is aangetoond: *Azadirachta indica* (neem), *Bambusa textilis* (bamboe), *Diospyros virginiana* (dadelpruim), *Olea europaea* (olijfboom), *Populus alba* (witte abeel), *Pterocarya stenoptera* (Chinese vleugelnoot), *Punica granatum* (granaatappel), *Schima superba*.

IV. WIJZE VAN VERSPREIDING

Het gevaar voor introductie van *A. bungii* in Europa is hoofdzakelijk afkomstig van internationaal transport van hout van *Prunus* (houten verpakkingsmateriaal, schors, hout) en van plantgoed (boompjes met een stamdiameter van 1 centimeter of meer), met inbegrip van bonsai. Deze planten kunnen ook larven in verschillende ontwikkelingsstadia bevatten. *A. bungii* verspreidt zich ook van nature door te vliegen: de volwassen kevers kunnen per seizoen 2 tot 3 kilometer afleggen naargelang de afstand waarop zich waardplanten bevinden.

V. BESCHRIJVING VAN DE SYMPTOMEN

Een volwassen *A. bungii* is een typische boktor met dikke, gesegmenteerde **voelspriet**, die bij het wijfje even **lang** zijn als het lichaam en bij het mannetje veel langer. De grootte van het insect varieert van 20 tot 40 mm. Het is **glimmend zwart en heeft een felrood halsschild (waaraan het zijn naam dankt)**. Er bestaan echter ook exemplaren die volledig glimmend zwart zijn. De voelspriet en poten zijn zwart. Deze boktorren zijn overdag actief en komen tussen juni en augustus uit. De wijfjes leggen hun eitjes in spleten in de schors van de stam en de hoofdtakken. De eitjes komen na 10 dagen uit en de larven, die langgerekt en wit zijn, meten tot 50 mm in het laatste stadium van hun ontwikkeling. Hun kaken zijn zwart en hun prothorax heeft vooraan een kenmerkende roodachtige band, onregelmatig gevormd maar symmetrisch. **De vorm van die band kan helpen bij de soortbepaling.** De larven dringen de schors binnen en maken tot 60 cm lange gangen in de stam en de dikste zijtakken, in de subcorticale zone, onder de schors en het spinthout voor de jonge larven. De activiteit van de larven is op te merken aan de hand van roodachtig houtmeel op de takken, op de stam of op de grond. Ze kunnen 2 tot 3 jaar leven en meermaals overwinteren voor ze overgaan naar het popstadium, wat alleen in de lente gebeurt. De gaten waarlangs ze buitenkomen zijn ovaal (6-10 mm breed en 10-16 mm lang). **Die gaten, de uitwerpselen en het roodachtig houtmeel zijn de tekenen die wijzen op de aanwezigheid van dit insect.** De sporen van de larven zouden kunnen worden verward met die van andere grote xylofage insecten, in het bijzonder de vlinders *Cossus cossus* en *Zeuzera pyrina*. Maar de morfologie van de larven is in die gevallen nogal verschillend.

Symptomen van *Aromia bungii*. **a)** Volwassen mannelijke kever (voelsprietten 1,5 keer de lengte van het lichaam) en volwassen wijfje (voelsprietten reiken tot het uiteinde van de dekschilden) (Maspero M., Eppo); **b)** Volwassen kever met kenmerkend rood halsschild en ovale gaten waar de larven uit komen (Maspero M., Eppo); **c)** Larve en ovale gaten (Griffo R., Eppo); **d)** Larve met een kenmerkende roodachtige band vooraan op de prothorax (Espinosa B., Eppo); **e)** Gangen van larven in de stam van een Prunus (Griffo R., Eppo); **f)** Roodachtig houtmeel dat uit een Prunus is gevallen (Maspero M., Eppo).

VI. VISUELE INSPECTIES

Het visueel onderzoek moet op elke ontvangen, geproduceerde en verkochte commerciële eenheid gebeuren om de afwezigheid van symptomen van de roodnekboktor na te gaan. *A. bungii* is het hele jaar visueel vast te stellen aangezien de gangen van de larven in het hout ook te zien zijn wanneer het insect zelf er niet is. Het is aanbevolen de waardbomen regelmatig (één keer per maand) te inspecteren en in het bijzonder het hout of producten uit hout van *Prunus*-soorten waarvan de afmetingen groot genoeg zijn om het verloop van de levenscyclus van *A. bungii* te doorlopen tot het uitkomen van de volwassen kevers. De betrokken sectoren zijn de fruitteelt en boomkwekerijen.

Aandacht voor de typische schade van *A. bungii* (zie beschrijving van de symptomen hierboven), met name houtvezels, boorgaten, houtmeel en/of de uitvlieggaten. Volwassen exemplaren moeten gezocht worden op de stam en de takken van de hele kruin. Larven moeten gezocht worden onder de schors of in de kern van het hout van getroffen bomen. Aangezien *A. bungii* minder vruchtzetting en een verzwakking van de fruitboom veroorzaakt, kan het visueel onderzoek zich ook toespitsen op verzwakte bomen. In dat geval zal het mogelijk zijn een aantasting in een gevorderd stadium op te sporen. Bijzondere aandacht moet gaan naar bomen en houten producten afkomstig uit Italië en Duitsland, evenals uit China, Korea, Japan en het oosten van Rusland.

Professionele operatoren moeten de herkomst van planten van *Prunus* die hun bedrijf binnenkomen controleren, want de invoer ervan is verboden op het grondgebied van de EU als ze bestemd zijn voor opplant (zie Hoofdstuk VIII hierna). Zaden van *Prunus* en planten die bestemd zijn voor teelt van het bonsai-type mogen daarentegen ingevoerd worden en moeten vergezeld zijn van een door het derde land van oorsprong afgeleverd fyto-sanitair certificaat. Ook brandhout evenals lover, bladeren, twijgen en andere plantendelen van *Prunus*, zonder bloemen of bloemknoppen, voor boeketten of sierstukken, mogen ingevoerd worden en vergen dus een fyto-sanitair certificaat (Bijlage XI van de [uitvoeringsverordening \(UE\) 2019/2072](#)). Om op het grondgebied van de EU vervoerd te mogen worden moet plantaardig materiaal dat voor de opplant bestemd is, met uitzondering van zaden, altijd vergezeld zijn van een plantenpaspoort. Houten verpakkingsmateriaal van goederen die in de EU worden ingevoerd, moet behandeld en gemerkt zijn overeenkomstig de vereisten van de internationale norm voor fyto-sanitaire maatregelen ISPM 15.

VII. BEMONSTERINGEN EN ANALYSES

Als er bij het visueel onderzoek symptomen te zien zijn waardoor men de aanwezigheid van de roodnekboktor vermoedt, is het sterk aan te raden dat de operator monsters neemt en die laat analyseren om na te gaan of het inderdaad om *A. bungii* gaat. Het monster kan bestaan uit volwassen insecten, eitjes, larven of poppen, evenals uit het mengsel van houtmeel en uitwerpselen dat de larven achterlaten, stukjes hout of plantendelen (twijgen, takken, bladeren) met verdachte schade.

Insecten, larven of poppen worden in een recipiënt van hard materiaal met een deksel gestopt. Levende organismen met plantaardig materiaal van de waardplant opsturen verdient de voorkeur. Dode organismen mogen in alcohol bewaard worden om te voorkomen dat ze ontbinden tijdens het transport. Indien mogelijk worden stukken hout met verdachte symptomen (uitvlieggaten) doorgezaagd en het is aangeraden het of de uitvlieggat(en) en de gangen van larven af te plakken met plakband. Het is van belang op elk staal de plaats en de datum van de bemonstering te vermelden, evenals de plantensoort. Gaat het om zendingen uit het buitenland, dan vermeldt men best het land van oorsprong. De insecten, larven en/of poppen die verzameld kunnen worden, evenals de plantendelen of hout met verdachte symptomen worden zo snel mogelijk na de bemonstering naar een analyselaboratorium gezonden voor determinatie (bv. [een van de door het FAVV erkende laboratoria](#)).

VIII. PREVENTIEVE MAATREGELEN

Als gevolg van de verspreiding van *A. bungii* op het grondgebied van bepaalde lidstaten, heeft de EU specifieke noodmaatregelen aangenomen om de introductie en de verspreiding van dit insect op de rest van haar grondgebied te voorkomen ([Uitvoeringsbesluit \(EU\) 2018/1503](#)). België heeft bijgevolg de controles verscherpt op het naleven van de Europese fyto-sanitaire vereisten voor planten (maar niet de zaden) van *Prunus* die bestemd zijn voor opplant en waarvan de stam of de wortelhals op het dikste punt een diameter van 1 cm of meer heeft, en voor hout en houten verpakkingsmateriaal wanneer het geheel of gedeeltelijk uit *Prunus* is gemaakt. Meer bepaald houdt het FAVV jaarlijks officiële onderzoeken om *A. bungii* op te sporen (visueel onderzoek en, wanneer aantasting wordt vermoed, bemonsteren en de monsters in een laboratorium analyseren) en na te gaan of er elementen voorhanden zijn die wijzen op de aanwezigheid van de roodnekboktor op Belgisch grondgebied.

In afwachting van een complete risico-evaluatie is het invoeren van planten van het geslacht *Prunus* die bestemd zijn voor opplant, met uitzondering van zaden, *in vitro* materiaal en houtige planten bestemd voor opplant van het bonsai-type, op het grondgebied van de EU verboden vanuit alle derde landen ([Uitvoeringsverordening \(EU\) 2018/2019](#)). Dit tijdelijk invoerverbod komt boven op het permanent invoerverbod voor planten van het geslacht *Prunus* die bestemd zijn voor opplant en afkomstig zijn uit bepaalde derde landen (Bijlage VI van de [uitvoeringsverordening \(EU\) 2019/2072](#)) (**Tabel 1**). Bovendien zijn er specifieke vereisten voor de import van hout van *Prunus*, evenals van spanen, plakjes, kleine stukjes, zaagsel, resten en afval van hout dat geheel of gedeeltelijk afkomstig is van *Prunus*, aangezien ze een hoog risico op introductie van *A. bungii* op het grondgebied van de EU inhouden. Die vereisten staan in Bijlage VII van uitvoeringsverordening (EU) 2019/2072 voor (**Tabel 2**).

Tabel 1: Lijst van waardplanten van *A. bungii* waarvan de invoer uit bepaalde derde landen verboden is (Bijlage VI van de uitvoeringsverordening (EU) 2019/2072)

Nr	Beschrijving	Derde land
8	Voor opplant bestemde planten van <i>Prunus</i> , met uitzondering van planten in rusttoestand zonder blad, bloemen en vruchten	Alle derde landen met uitzondering van: Albanië, Andorra, Armenië, Azerbeidzjan, Wit-Rusland, Bosnië-Herzegovina, Canarische Eilanden, Faeröer-eilanden, Georgië, IJsland, Liechtenstein, Moldavië, Monaco, Montenegro, Noord-Macedonië, Noorwegen en Rusland [uitsluitend de volgende gedeelten: centraal federaal district (Tsentralny federalny okrug), noordwestelijk federaal district (Severo-Zapadny federalny okrug), zuidelijk federaal district (Yuzhny federalny okrug), federaal district noordelijke Kaukasus (Severo-Kavkazsky federalny okrug) en federaal district Volga (Privolzhsky federalny okrug)], Sint-Maarten, Servië, Zwitserland, Turkije en Oekraïne
9	Voor opplant bestemde planten van <i>Prunus</i> en hybriden daarvan, met uitzondering van zaden	Alle derde landen met uitzondering van: Albanië, Algerije, Andorra, Armenië, Australië, Azerbeidzjan, Wit-Rusland, Bosnië-Herzegovina, Canada, Canarische Eilanden, Egypte, Faeröer-eilanden, Georgië, IJsland, Israël, Jordanië, Libanon, Libië, Liechtenstein, Moldavië, Monaco, Montenegro, Marokko, Nieuw-Zeeland, Noord-Macedonië, Noorwegen en Rusland [uitsluitend de volgende gedeelten: centraal federaal district (Tsentralny federalny okrug), noordwestelijk federaal district (Severo-Zapadny federalny okrug), zuidelijk federaal district (Yuzhny federalny okrug), federaal district noordelijke Kaukasus (Severo-Kavkazsky federalny okrug) en federaal district Volga (Privolzhsky federalny okrug)], Sint-Maarten, Servië, Zwitserland, Syrië, Tunesië, Turkije, Oekraïne en de Verenigde Staten, behalve Hawaï

Tabel 2: Samenvatting van de bijzondere voorschriften die van toepassing zijn voor *A. bungii*, zoals opgenomen in Bijlage VII van de uitvoeringsverordening (EU) 2019/2072 betreffende de fytosanitaire voorwaarden voor de invoer vanuit bepaalde derde landen

Nr	Planten, plantaardige producten en andere materialen	Oorsprong	Bijzondere voorschriften
100	Hout van <i>Prunus</i> L., met uitzondering van hout in de vorm van plakjes, spanen, kleine stukjes, zaagsel, schaafsel, resten en afval, houten verpakkingsmateriaal in de vorm van pakkisten, kratten, trommels, laadborden enz.	China, Noord-Korea, Mongolië, Japan, Zuid-Korea en Vietnam	Officiële verklaring dat het hout: a) afkomstig is uit een gebied dat door de nationale plantenziektkundige dienst in het land van oorsprong overeenkomstig de desbetreffende internationale normen voor fytosanitaire maatregelen vrij is bevonden van <i>A. bungii</i> en dat vermeld wordt op het fytosanitaire certificaat, in de rubriek "Aanvullende verklaring"; of b) een adequate warmtebehandeling heeft ondergaan waarvan melding wordt gemaakt in het fytosanitair certificaat; of c) een passende ioniserende bestraling heeft ondergaan waarvan melding wordt gemaakt in het fytosanitair certificaat.
101	Hout in de vorm van plakjes, spanen, kleine stukjes, zaagsel, schaafsel, resten en afval, geheel of gedeeltelijk	China, Noord-Korea, Mongolië, Japan, Zuid-Korea en Vietnam	Officiële verklaring dat het hout: a) afkomstig is uit een gebied dat door de nationale plantenziektkundige dienst in het land van oorsprong overeenkomstig de desbetreffende internationale normen voor fytosanitaire maatregelen vrij is bevonden van <i>A. bungii</i> en dat

	verkregen van <i>Prunus</i> L.		vermeld wordt op het fytosanitaire certificaat, in de rubriek "Aanvullende verklaring"; of b) is verwerkt tot stukken met een dikte en breedte van maximaal 2,5 cm; of c) een adequate warmtebehandeling heeft ondergaan waarvan melding wordt gemaakt in het fytosanitair certificaat.
--	-----------------------------------	--	---

IX. MELDINGSPLICHT

Wanneer de professionele operator mogelijke symptomen van *A. bungii* vaststelt op waardplanten onder zijn verantwoordelijkheid, wordt aangeraden dat hij een monster neemt en het laat analyseren om na te gaan of het wel degelijk om de soort *A. bungii* gaat. Indien de aanwezigheid van *A. bungii* wordt bevestigd, moet hij onmiddellijk [de Lokale controle-eenheid \(LCE\) van de plaats waar de vaststelling gebeurde op de hoogte brengen](#) en alle relevante gegevens over de aanwezigheid van het insect in zijn bedrijf bezorgen. Dit is conform het ministerieel besluit van 22 januari 2004 (BS 13/02/2004) betreffende de modaliteiten voor de meldingsplicht in de voedselketen en artikel 14 van de [Verordening \(EU\) 2016/2031](#) betreffende beschermende maatregelen die professionele operatoren onmiddellijk moeten nemen.

X. BESTRIJDINGSMAATREGELEN IN GEVAL VAN BESMETTING

Wanneer de LCE de besmetting bevestigt, moet de professionele operator onmiddellijk voorzorgsmaatregelen nemen om te beletten dat *A. bungii* zich vestigt en verspreidt. De operator moet de instructies van de LCE naleven en ze toepassen. Het gaat bijvoorbeeld om het elimineren van de insecten en hun larven door behandeling met insecticiden.

Na de officiële bevestiging van de aanwezigheid van de roodnekboktor in België zal het FAVV maatregelen nemen om het quarantaineorganisme uit te roeien en zo de verspreiding ervan op het grondgebied te voorkomen ([Uitvoeringsbesluit \(EU\) 2018/1503](#)). Deze maatregelen omvatten het vastleggen van afgebakende zones die bestaan uit een besmette zone en een bufferzone. De besmette zone is de zone waar de aanwezigheid van het insect bevestigd is. De bufferzone strekt zich uit over ten minste 2 km rondom de aangetaste zone. De maatregelen die in de afgebakende zones worden genomen zullen bestaan uit:

- a) onmiddellijk roeien van de aangetaste bomen;
- b) roeien van alle exemplaren van *Prunus* in een straal van 100 m rond de aangetaste bomen en onderzoek ervan op zoek naar tekenen van aantasting;
- c) verbod op het verplaatsen van mogelijk aangetast materiaal naar buiten de afgebakende zone;
- d) verbod op het planten van nieuwe exemplaren van *Prunus* in open lucht in de onder punt b) bedoelde zone;
- e) intensief toezicht met het oog op opsporing van *A. bungii* op *Prunus*-soorten, in het bijzonder in de bufferzone, met ten minste één inspectie per jaar. Deze inspecties gaan door tot over een voldoende lange periode is vastgesteld dat het schadelijke organisme afwezig is in de afgebakende zones.

